

Az Alkotmánybíróság döntésének tájékoztató jelleggel közzétett, nem hivatalos szövege. A hivatalos közzétételre a Magyar Közlönyben, illetve az Alkotmánybíróság Határozatai című hivatalos lapban kerül sor.

IV/1873/2023.

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

végzést:

Az Alkotmánybíróság a Nyíregyházi Törvényszék 2.Pf.20.067/2023/18. számú ítélete, valamint az igazságügyi szakértői szakterületekről, valamint az azokhoz kapcsolódó képesítési és egyéb szakmai feltételekről szóló 9/2006. (II. 27.) IM rendelet 2. számú mellékletének 21. pontja alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

Indokolás

- [1] 1. A személyesen eljáró indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése, valamint 27. § (1) bekezdése alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz. Az indítványozó az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panaszában az igazságügyi szakértői szakterületekről, valamint az azokhoz kapcsolódó képesítési és egyéb szakmai feltételekről szóló 9/2006. (II. 27.) IM rendelet (a továbbiakban: IM rendelet) 2. számú mellékletének 21. pontja, míg az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszában a Nyíregyházi Törvényszék 2.Pf.20.067/2023/18. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, utóbbit a Nyíregyházi Járásbíróság 24.P.22.963/2019/287. számú ítéletére is kiterjedő hatállyal.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló polgári per bírósági iratok alapján megállapítható előzménye szerint az indítványozó (az alapügy alperese) és volt élettársa (az alapügy felperese, a továbbiakban: felperes) kapcsolatából 2018 júniusában egy gyermekük született. Közöttük a konfliktusokkal terhelt élettársi kapcsolat – egy tettelegességig fajuló vita következtében – 2019 novemberében megszűnt, amikor is felperes ideiglenes megelőző távoltartás elrendelését kezdeményezte az indítványozóval szemben.

- [3] A Nyíregyházi Járásbíróság a megelőző távoltartást elrendelte, amelynek időtartama alatt az indítványozó gyermekkel való kapcsolattartása szünetelt, majd a Nyíregyházi Járásbíróság – a Nyíregyházi Törvényszék a 2.Pkf.20.289/2020/2. számú végzésével helybenhagyott – 24.P.22.963/2019/8. számú végzésével ideiglenes intézkedésként felügyelt kapcsolattartást rendelt el, valamint az indítványozó tartásdíj-fizetési kötelezettségéről is rendelkezett, melynek az indítványozó önként nem tett eleget. A felügyelt kapcsolattartás az indítványozó távolmaradásai miatt egyetlen alkalommal sem valósult meg. A felperes munkavégzése helyének változása okán a gyermekkel másik településre költözött, amely körülményre tekintettel az elsőfokú bíróság a 24.P.22.963/2019/52. számú végzésével a kapcsolattartás helye és ideje tekintetében az ideiglenes intézkedést tartalmazó végzését megváltoztatta. Annak ellenére, hogy az indítványozó az elsőfokú eljárás során több alkalommal terjesztett elő az ideiglenes intézkedés megváltoztatása iránt kérelmet, a felügyelt kapcsolattartás módosított helyszínen kijelölt időpontjaiban az indítványozó – saját elhatározásából – pár hónap után nem jelentkezett.
- [4] A Nyíregyházi Járásbíróság 24.P.22.963/2019/287. számú, 2022. november 11. napján kelt ítéletével a gyermek feletti szülői felügyeleti jog teljes körű gyakorlására a felperest jogosította fel, részletesen szabályozva egyúttal az indítványozó és a gyermek közötti felügyelt folyamatos kapcsolattartást, valamint rendelkezett az indítványozó tartásdíj-fizetési kötelezettségéről is. A Nyíregyházi Járásbíróság ítéletét egyebek között a perben kirendelt igazságügyi pszichológus és elmeorvosszakértő szakvéleményeire alapozta, amely szakvéleményeket a bíróság aggálymentesnek ítélte. A bíróság ítéletében érdemben megindokolta azon jogi álláspontját, hogy a kirendelt szakértő miért rendelkezik megfelelő kompetenciával a gyermekek pszichológiai vizsgálatára (Nyíregyházi Járásbíróság ítélete, Indokolás [42]). A szakvélemény aggálymentességére tekintettel a bíróság elutasította az indítványozó újabb szakértő kirendelése iránti indítványát is.
- [5] 1.2. Az indítványozó fellebbezése alapján másodfokon eljáró Nyíregyházi Törvényszék 2.Pf.20.067/2023/18. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. A Nyíregyházi Törvényszék ítéletében részletes indokát adta annak, hogy a perben kirendelt szakértő miért teljesítette a rá vonatkozó képesítési követelményeket (Nyíregyházi Törvényszék ítélete, különösen Indokolás [80]-[85]). A Nyíregyházi Törvényszék az indítványozónak a szakvélemény tartalmi hiányosságaira vonatkozó érvelését sem osztotta [Nyíregyházi Törvényszék ítélete, különösen Indokolás [87]-[96]]. A másodfokú bíróság ítéletében arra a következtetésre jutott, hogy az elsőfokú bíróság a szakvélemény megállapításain túlmenően a gyermek szempontjából valamennyi körülményt együttesen mérlegelve jutott arra a következtetésre, hogy a szülői felügyeleti jog gyakorlására az ítélet meghozatalának időpontjában a felperes az alkalmasabb.

- [6] 1.3. Az indítványozó a másodfokú ítélet meghozatalát követően terjesztette elő az Abtv. 26. § (1) bekezdésére, illetőleg 27. §-ára alapított alkotmányjogi panaszát, amelyben részben az IM rendelet 2. számú mellékletének 21. pontja, részben pedig a Nyíregyházi Törvényszék 2.Pf.20.067/2023/18. számú ítéletének – a Nyíregyházi Járásbíróság 24.P.22.963/2019/287. számú ítéletére kiterjedő hatályú – alaptörvényellenességét állította. Az alkotmányjogi panasz szerint a támadott jogszabályi rendelkezés, illetőleg bírói döntések sértik az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdését, az alábbiak szerint.
- [7] Az IM rendelet támadott rendelkezése a panasz szerint azért sérti a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogot, mert a kérdéses szakterület nevében egyaránt szerepel a gyermek és a felnőtt korosztály is, amelyhez képest az egyes szakértőknek elegendő vagy a felnőttek, vagy a gyermekek vonatkozásában kompetenciával rendelkezniük ahhoz, hogy a másik korosztályt is vizsgálhassák.
- [8] A támadott bírói döntések pedig az alkotmányjogi panasz szerint azért sértik az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdését, mert az elsőfokú bíróság nem olyan szakértő kirendeléséről határozott, aki egyaránt rendelkezik szakképesítéssel a felnőtt, valamint a gyermek- és ifjúsági korosztályra is. Az indítványozó e körben kifogásolja, hogy bár részletesen kifejtette a szakvéleménnyel kapcsolatos formai és érdemi (szakmai) aggályait, azokat a másodfokú bíróság teljes mértékben figyelmen kívül hagyta. Az indítványozó e körben azt is kifogásolja, hogy az elsőfokú bíróság egy, az indítványozó számára kedvező szakvéleményt kizárt a bizonyítékok köréből, az indítványozó számára kedvezőtlen szakvéleménnyel szemben azonban újabb szakértőt nem rendelt ki.
- [9] 2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [10] 2.1. Az indítványozó alkotmányjogi panaszát az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés c) pontjára [Abtv. 26. § (1) bekezdés] és az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontjára (Abtv. 27. §) alapította.
- [11] 2.2. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján az Abtv. 26. § (1) bekezdése és az Abtv. 27. § szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az indítványozó perbeli képviselője a Nyíregyházi Törvényszék ítéletét 2023. július 19. napján vette át, a személyesen eljáró indítványozó pedig alkotmányjogi panaszát 2023. augusztus 9. napján, határidőben terjesztette elő az elsőfokú bíróságnál. Az indítványozó jogosultnak és érintettnek is tekinthető, mivel az ügy alpereseként saját egyedi ügyével összefüggésben terjesztette elő alkotmányjogi panaszát. A másodfokú ítélet alkotmányjogi panasszal támadható, az IM rendelet támadott rendelkezése pedig az alkotmányjogi panaszra okot adó ügyben alkalmazott jogszabálynak tekinthető. Az indítványozó a

rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőségeit kimerítette. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való jog az alkotmányjogi panaszok elbírálása szempontjából Alaptörvényben biztosított jognak tekinthető.

- [12] Mind az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti, mind pedig az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz a határozott kérelem követelményét teljesíti.
- [13] 2.3. Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételye vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés felvetése esetén fogadható be. E befogadhatósági feltételek vagylagos jellegűek, így azok fennállását az Alkotmánybíróság külön-külön vizsgálja {3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}.
- [14] 2.3.1. Az Alkotmánybíróság elsőként az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panaszt vizsgálta meg és az alábbi következtetésekre jutott.
- [15] Az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasz a tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal összefüggésben alapvető alkotmányjogi kérdést nem fogalmaz meg, figyelemmel az alkotmányjogi panasz tartalmára és az Alkotmánybíróság irányadó gyakorlatára.
- [16] Az alkotmányjogi panaszban foglaltak alapján ugyanakkor a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételye sem állapítható meg. Az IM rendelet 2. számú melléklete 21. pontja vagylagosan rögzíti képesítési feltételként az okleveles pszichológus és klinikai és mentálhigiéniai felnőtt szakpszichológia vagy okleveles pszichológus és klinikai és mentálhigiéniai gyermek és ifjúsági szakpszichológia szakvizsga meglétét, az igazságügyi szakértői névjegyzék adattartalma és a nyilvános adatok köre kétséget kizáróan lehetővé teszi mind a peres felek, mind pedig a bíróság számára azt, hogy előzetesen tájékozódjon a kirendelésre kerülő szakértő szakvizsgájával kapcsolatban. Abban az esetben, ha a peres felek az eljárás során megkérdőjelezzik a szakértő személyét és/vagy hozzáértését, az eljáró bíróságnak a felek kifogásait érdemben meg kell vizsgálnia és ítéletében megfelelően értékelnie kell. Annak megítélése pedig, hogy az IM rendelet 2. számú melléklete 21. pontjában megjelölt vagylagos szakvizsgafeltételek egymással mennyiben tekinthetőek egyenértékűnek, az Alkotmánybíróság hatáskörén kívül eső szakmai (és ekként nem alkotmányjogi) kérdés {ezzel egyezően: 3204/2021. (V. 19.) AB végzés, Indokolás [26]}.
- [17] 2.3.2. Az Alkotmánybíróság ezt követően az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt vizsgálta meg és az alábbiakat állapította meg.
- [18] Az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz sem fogalmaz meg alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, figyelemmel az alkotmányjogi panasz tartalmára és az Alkotmánybíróság irányadó gyakorlatára.
- [19] Ugyancsak nem veti fel az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, az alábbiak szerint.

- [20] Az indítvány a tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal összefüggésben az indokolási kötelezettség állított sérelme kivételével kizárólag olyan bizonyítási, bizonyíték-értékelési kérdéseket kifogásol, amelyek vizsgálata törvényességi és nem alkotmányossági kérdés, ekként az Abtv. 29. §-a alapján nem tartozik az Alkotmánybíróság hatáskörébe. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint ugyanis a tényállás megállapítása, illetve a bizonyítékok értékelése a bíróságok hatáskörébe tartozó feladat, amelyet az Alkotmánybíróság nem vonhat magához, csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki, ellenkező esetben egyfajta "szuperbíróságként", a meglévők melletti újabb hagyományos jogorvoslati fórumként járna el {ennek az elvnek a korai rögzítéséhez lásd: 3325/2012. (XI.12.) AB végzés, Indokolás [14]}. Az Alkotmánybíróság feladata nem a tény-, illetőleg jogkérdések felülvizsgálata, hanem az, hogy az Alaptörvényben foglalt garanciákból fakadó minimumot számon kérje a bíróságoktól.
- [21] Az Alkotmánybíróság mindazonáltal megjegyzi: a másodfokú bíróság döntésében kiemelte, hogy az elsőfokú bíróság a szakértői vélemény megállapításain túlmenően a perbeli gyermek szempontjából valamennyi körülményt együttesen mérlegelve jutott arra a következtetésre, hogy a szülői felügyelet gyakorlására a felperesi édesapa alkalmasabb (Nyíregyházi Törvényszék ítélete, Indokolás [101]). Az elsőfokú bíróság a szükséges bizonyítást lefolytatta, a bizonyítási eljárás adatait okszerűen vetette egybe (Nyíregyházi Törvényszék ítélete, Indokolás [103]). Ugyanakkor az indítványozó további, igazságügyi szakértő kirendelésére tett indítványának a teljesítésétől a bíróság szerint már nem volt várható újabb, a per elbírálása szempontjából releváns adat, körülmény feltárása, hiszen az elsőfokú bíróság a tanúvallomások eredményét az indítványozó javára kedvezően értékelve akként foglalt állást, miszerint az indítványozó italozó életmódja nem nyert bizonyítást (Nyíregyházi Törvényszék ítélete, Indokolás [104]; Nyíregyházi Járásbíróság ítélete, Indokolás [73]).
- [22] Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy önmagában az a tény, hogy az indítványozó valamely kérdésben nem osztja az ügyben eljáró bíróság jogi álláspontját, még nem veti fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvényellenesség kételyét, függetlenül az indítványozó érveinek helytállóságától vagy azok esetleges helytelenségétől. Ennek megfelelően annak vizsgálata, hogy a perben kirendelt szakértő rendelkezik-e a szükséges kompetenciával, illetőleg az általa adott szakvélemény aggálytalannak tekinthető-e, az Alkotmánybíróság hatáskörén kívül esik.
- [23] Az Alkotmánybíróság hatáskörébe tartozik ugyanakkor annak vizsgálata, hogy az eljáró bíróságok az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből fakadó indokolási kötelezettségüknek az Alaptörvény által megkívánt mélységben eleget tettek-e. Jelen esetben az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Nyíregyházi Törvényszék ítéletében kiemelkedő részletességgel indokolta a szakértő személyével (kompetenciájával), a szakvélemény tartalmával (aggálytalanságával) és a másik

szakértő kirendelésének mellőzésével kapcsolatos jogi álláspontját (Nyíregyházi Törvényszék ítélete, Indokolás [71]-[98]).

- [24] Az indokolási kötelezettség alkotmányos követelményéből az az elvárás fakad, hogy a bíróság döntésének indokairól az eljárási törvényeknek megfelelően köteles számot adni, ugyanakkor az indokolási kötelezettségből nem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolási kötelezettsége és különösen nem következik az indítványozó szubjektív elvárásait kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása (legutóbb például: 3032/2025. (I. 21.) AB végzés, Indokolás [53]).
- [25] 3. Az Alkotmánybíróság az indítvány vizsgálata alapján tehát arra a megállapításra jutott, hogy az nem felel meg az alkotmányjogi panaszok befogadhatóságával szemben támasztott követelményeknek. Ezért az Alkotmánybíróság – az Abtv. 56. § (1)-(3) bekezdése és az Ügyrend 5. § (1) bekezdése szerint eljárva – az alkotmányjogi panasz befogadását az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2025. március 18.

Dr. Patyi András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lomnici Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
előadó alkotmánybíró